

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлежства, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, одликовани су:

Орденом Белог Орла ЧЕТВРТОГ СТЕПЕНА:

Драгутин Тодорић, инспектор Министарства унутрашњих дела.

Орденом Св. Саве ПЕТОГ СТЕПЕНА:

Марко Ђурашковић, начелник среза жичког;

Вељко Рамадановић, начелник среза рамског; и

Петар Милићевић, начелник среза пожаревачког.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 27. августа 1907. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за инспектора друге класе Министарства унутрашњих дела Драгутина Тодорића, инспектора треће класе истог Министарства.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 27. августа 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, одликовани су:

Златном Медаљом за грађанске заслуге:

Илија Аранђеловић, полицијски писар среза жичког;

Божидар А. Божић, полицијски писар среза драгачевског;

Светислав Матић, полицијски писар начелства округа пожаревачког;

Стеван Петровић, полицијски писар начелства округа подринског;

Петар Драгомировић, и Богољуб Марковић, полицијски писари среза пожаревачког;

Сребрном медаљом за грађанске заслуге:

Милован С. Милић, члан суда општине дубочке, среза драгачевског;

Милан Матић, писар општине печаничке у срезу рамском;

Душан Лазић, писар општине Ђураковачке у срезу рамском; и

Драгутин Ђ. Стојковић, писар општине бискупљанске у срезу рамском.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 27. августа 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 4. закона о административној подели Краљевине Србије, решено је:

да се села: Ковизда, Домишевина, Витош, Трењак, Јелење, Радуље, Доњи Левић и Боринци, која су у саставу општине блажевачке, у срезу копаоничком округа крушевачког, по изјављеној жељи њихових становника, преместе из среза косачичког округа топличког у срез копаонички округ крушевачки.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 23. августа 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 10. августа 1907. године № 5075, донето на основу тачке 9. члана 144. Устава, које гласи:

„Да се Стеван Петровић, чиновник фабрике дувана у Београду, родом из Инђије у Аустро-Угарској, и поданик аустроугарски, по молби својој прими у српско поданство, заједно са малолетним братом

Иваном и малолетном сестром Олгом, изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из досадањег поданства.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 20. августа 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета, од 17. августа 1907. године бр 5307., донето на основу тачке 9. члана 144. Устава, које гласи:

„Да се Никола Серафимовић, учитељ из Шиљаковца, родом из Гиљана у Турској и поданик исте државе, по молби својој прими у српско поданство, изузетно од §. 44. грађанског закона.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 27. августа 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 21. августа 1907. год. № 5324, донето на основу тачке 9. члана 144. Устава, које гласи:

„Да се Данило Радоман, овд., родом из Љуботиња у Црној Гори и тамошњи поданик, по молби својој прими у српско поданство, изузетно од §. 44. грађ. заксна, заједно са својом женом Драгињом и малолетном пасторком Јозефином, пошто је поднео уредан отпуст из свог досадањег поданства.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 26. августа 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 10.

августа 1907. године № 5075, донето на основу тачке 9. чл. 144. Устава, које гласи:

да се Манасије Катанић, бакалин из Лесковца, родом из Гилана у Турској и тамошњи поданик, по молби својој прими у српско поданство, изузетно од §. 44. грађанског закона, заједно са својом женом Синђом, пунолетним синовима: Савом и Васом, снахама Ванђелицом и Тројанком, малолетним унуцима: Драгутином, Милутином, Божидарем и Рељом и малолетном унуком Загорком.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 16. августа 1907. године у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

ДРУГИ ДЕО

ПОЈЕДИНА ДОКАЗНА СРЕСТВА.

ГЛАВА ПРВА

УВИЋАЈ.¹⁾

§ 11.

Појам и историја.

1. Увићај јесте властито и непосредно, у законској форми предузето, судијско чулно опажање извесних чињеница, које су од важности за решење конкретног кривично-правног спора. Увићај је, према овоме, једно од најбољих доказних средстава. Јер, у колико се једна чињеница или околност, која је релевантна за један кривично-правни спор и која је предмет доказа, може чулима опазити, — у толико ће судија поузданије бити уведен у истинитост те чињенице, ако је он сам својим чулима опазити. И овде, као и код осталих доказних средстава, увек се у крајњој линији до истине долази извођењем закључка; код увићаја тај закључак судија изводи из онога што је опазити. Али је закључак, који се добива на основу увићаја, много сигурнији од сваког другог, до кога се долази на основу исказа других лица, јер у овом другом случају судија може много пре бити обманут но у првом, разуме се, под претпоставком, да су његова чула способна за опажање и да је он сам способан за оцењивање. Стога, дакле, што се до закључка овде долази најлакше, најнепосредније и најбоље, — и увићај јесте најпоузданије доказно средство.

Према дефиницији, у појам увићаја улази ово:

1. Чулно опажање. Сасвим је свеједно, којим ће се чулом извршити опажање. Стога је израз *увићај* и незгодан и нетачан онако исто као и латински *inspectio ocularis* или немачки *Augenschein*, по коме би увићај имао значити само оно, што се чулом вида опазити. Увићај је, међутим, и све друго што се другим чулима опазити, као н. пр. чулом слуха, укуса,

¹⁾ Kleinschrod, Ueber den Beweis durch Augenschein und Kunstverständige у старом Archiv des Crim. R. V. књ. 3 св.; Mittermaier, Lehre vom Beweise 161 и даље; Kitka, Lehre über die Erhebung des Thatbestandes... 203 и даље; Zachariae, Handbuch... II 216 и даље; Rulf, Commentar... I 154 и даље, II 68; v. Holtzendorff, Handbuch I 221 и даље; Glaser, Handbuch I 654; Mayer, Commentar I 408 и даље; Birkmeyer, Lehrbuch 413 и даље; Bounier, Traité des preuves I 111 и даље; Garraud, Traité d'instr. crim. I 567 и даље; Л. Е. Владимиров, Учение обь уголовных доказательстввахъ I; Д. Радович, Теорија кривичног поступка; П. Савић, Теорија судских доказа 127 и даље.

пићања и т. д. Тако н. пр. ако се судија чулом укуса уверава да је једно јело или што друго од хране покварено, то је он учинио увићај и на основу њега је дошао до истине онако исто, као и судија, који чулом вида посматра један предмет.

2. Чулно опажање судије. И ако у току поступка увићај могу извршити и други органи, као полицијска и општинска власт, ипак то није увићај у техничком смислу, јер, као што ће се касније видети, тај увићај не може сам по себи да послужи као доказ, већ се протокол таквог увићаја пре сматра као исправа, која у себи садржи сведошбе квалификованих сведока. Потребно је, дакле, да судија сам непосредно опазити коју чињеницу, па да постоји увићај у правом смислу.

До опажања важних чињеница судија, опет, може доћи на два начина: или их он може опазити као обичан човек, т. ј. ван вршења својих судијских дужности или их може опазити приликом вршења својих судијских дужности. Настаје сад питање: има ли увићаја у оба ова случаја? На први поглед изгледа, да треба дати потврдан одговор, т. ј. да судија може приликом суђења узимати у обзир и оно, што је он ван вршења судијске дужности, као обичан човек, видео или чуо. Могло би се рећи, да је главно, да судија стече уверење о нечему, а на који ће начин и којим средствима он до тога доћи, да је то сасвим споредно. Међутим није тако. И ако судија може бити сведок догађаја о којима он као судија има да суди, н. пр. он као приватан човек види или чује на улици штогод, што доцније буде предмет извићања и суђења пред судом, и ако би му та његова улога, као сведока, можда, могла и помоћи да испуни своју улогу као судија, — ипак му није допуштено, да на себе прими обе те улоге. У овом случају, ако би опажање судије, учињено ван поступка, требало на претресу употребити као доказ, то се никако не може употребити као увићај, већ једино као сведошба обичног сведока. Судија не може бити у исто време и сведок и судија; он не може доносити одлуку на основу онога што је сазнао као човек, већ само на основу онога, што је сазнао као судија у току поступка. Јер, ако би другаче било, не би могао ни судија нити ко други контролисати сведошбу његову. Свака радња мора се извршити пред судом, да би се могла отворити јавна дискусија, која је једино и најбоље средство за контролу, стога судија и не сме заснивати своју одлуку на ономе, што је сазнао као обичан човек, већ на ономе, што је било предмет претресања у поступку.

Ако се судија у ком случају једновремено нађе и у улози судије и у улози сведока, то, да не би пао у погрешку да своје уверење заснива на опажањима, извршеним ван поступка, најбоље је, да се сам као судија искључи због неслагања тих двеју улога. Ово је исто наредио и законодавац у § 46. крив. пост., који забрањује, да може судити у једном делу судија, који је у истом делу био сведок. Према томе, увићај је само оно што судија као такав у поступку својим чулима опазити. Све ово вреди и за иследника, кад он врши увићај.

3. Чулно опажање судије мора бити извршено у законом прописаној форми. Није, дакле, за појам увићаја довољно само чулно опажање судије у поступку. Јер судија често у току поступка опажа својим чулима извесне чињенице, које су од важности, н. пр. слуша разне изјаве, посматра и гледа оптуженог и т. д., али поред свега тога та чулна опажања нису увићај само стога, што нису извршена у форми, коју закон нарочито прописује за увићај и о којој ће даље бити речи.

(наставиће се)

Д-р Бож. В. Марковић.

О ОДГОВОРНОСТИ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ.

(НАСТАВАК)

3. Али често пута некое је потребно подићи фабрику или остварити неко предузеће, које је такве природе, да почињава штету и узнемиравање суседа и преко оне мере, коју сусед од суседа мора сносити. У таквом случају, а с обзиром на интерес целине, мора дотични тражити допуштење од надлежне власти, да такву фабрику или предузеће подигне. Али он то чини на своју опасност т. ј. сву штету, коју рад у фабрици или предузећу трећим лицима наноси, мора подузетник односно фабрикант сносити.¹⁵⁾ Аустријски правник Унгер овако се изражава односно овог питања: „Ко неко обртничко предузеће оснива, ко неку фабрику подиже, има то да чини на своју опасност а не на опасност околине. Дејство неке концесије састоји се само у томе, што је подузетник овлашћен, да предузеће оснује и обавља, *ипремда* је оно евентуално везано с упадима у правну сферу суседа. Ако су се такви упади, и ако као *последница правног и без-прекорног обављања*, десили, онда подузетник мора за то одговарати и проузроковану штету накнадити. Управна власт не може имати ни вољу ни моћ, да подузетника овлашћује на материјалне приватно-правне повреде. Овлашћење за неко обртничко предузеће не садржи овлашћење на безнакнадно наношење штете; концесија није гарантовање наношења штете без одговорности. Довољно је већ и то, што суседи морају трпети обављање фабрике односно предузећа, не могући тражити обустављање рада, већ само накнаду штете од случаја до случаја. Ако им већ није допуштено *rem intactam gravare*, онда морају бар бити овлашћени *re vulnerata remedium quaerere*.“ Завршујући своја интересантна разлагања о овом питању, Штајнбах сасвим умесно вели: „Новије правно развиће стоји управо на становишту, да је вршење некога права условљено испуњењем извесних дужности, како према оштећенима тако и према целини, а тиме уједно исказује уверење, да је право нераздвојно од дужности. По моме мишљењу, може се у таквом схватању гледати само жељени напредак у упоређењу са оним правним гледиштем, које је у погледу безобзирног индивидуализма чак и римско право надмашило.“

Ствар је дакле судијског схватања како ће протумачити наш § 806. грађ. зак., дакле, које ће се за другога штетне радње, извршене с погледом на извесно своје овлашћење, ипак као противправне, дакле на накнаду штете обвезујуће, огласити. Ако је судија присталица мишљења, да закон треба тумачити онако, како би га сам законодавац тумачио у примени на пред судију изнети конкретни случај, онда ће усвојити горе изнесено гледиште Штајнбахово и Унгерово. У противном случају протумачиће дотични законски пропис тако, да само *непосредни* напади на туђу правну сферу обвезују

¹⁵⁾ И у нас већ постоји нарочита наредба Управе града Београда од 17. маја 1906. „О грађењу и експлоатацији електричних инсталација у Београду“. По чл. 3. те наредбе: „Електрична постројења и употреба ових дозвољене се само тако, ако није од *нешношљиве* досаде суселима и од интереса по здравље... Природно је што у овој наредби није прописано да ће имамац електричног постројења одговарати за штету и онда, кад је у свему испунио при инсталацији у наредби захтеване прописе (дакле за случајну, изузимајући вишу силу). То треба регулисати законом. Међу тим ако имамац електричног постројења поступа противно овој наредби, онда је он одговоран за штету, која би се услед тога десила као и у опште у свима случајевима, кад неко поступи противно наредбама власти издатим на основу § 326 казн. зак.

на накнаду штете, а не и посредни.¹⁶⁾ У оваком случају долазило би до врло великих сукоба између суседа све дотле, док се законодавним путем не би установило правило немачког законодавца, чије увођење и аустријски правници траже, а које у § 266. гласи: „Вршење права није допуштено, ако има само тај циљ, да другога штету наноси.“¹⁷⁾

(наставиће се)

Д-р Драг. Аранђеловић

¹⁶⁾ У теорији приватнога права много се у последње доба писало о тумачењу закона. У главном постоје два мишљења: Једни правници стоје на гледишту, да при тумачењу закона треба изнаћи *вољу законодавца*, коју је он при доношењу извеснога законскога прописа имао у времену, *када је закон донесен*. Они веле: законодавац је, с обзиром на *тадашње прилике*, хтео на начин, изнесен у законском пропису, регулисати извесан правни одношај. Измене ли се доцније прилике, законски пропис, истина, није за њих подесан, али без обзира на то он се има на њих применити у смислу, који му је законодавац једном већ дао. Дужност је законодавне власти, да о промененим приликама води рачуна и да према њима доноси нове законе. На против, *други* правници сматрају, да је законски пропис нешто, што је одвојено од воље законодавца у времену, кад је законски пропис доношен. При тумачењу законског прописа треба имати на уму: како би сам законодавац протумачио своје наређење, кад би га на конкретни случај имао применити. Закон постоје за то, да у свакој прилици регулишу извесан правни одношај, за то је дужност судије, да тумачењем прилагођава закон конкретним приликама у друштву. По овој теорији могу се и закони, донесени у са свим другим животним односима, применити и много доцније на са свим променеене одношаје. Овако схватање брани се и тим разлозима, што није тако лака ствар у времену, у коме се привредни односи и морални назори тако брзо мењају, мењати и закон, који више за нове односе не подноси. И кад се зна да је правичност основа сваком законском пропису, онда се судија не греша ни о вољу законодавца кад закон с обзиром на правичност тумачи онако, како би га и сам законодавац протумачио.

¹⁷⁾ По овом пропису немачког грађанског законика и оном у § 826. (који гласи: „Ко другога намерно нанесе штету поступком, који је противан *благонарављу*, одговоран је томе за накнаду штете“) немачке судије у могућности су, да утичу на вршење права, која су појединцима позитивним законским прописима призната. Руководна је мисао при томе: никога није допуштено да своје право без икаква обзира на своје ближње врши. Ко живи у друштву и вуче корист од тога живљења, мора ушавати своје поступке не по својој жељи, већ, истина, на своју корист, али с обзиром и на друштво у коме живи. Социјални дух, који све више прожима прописе како јавнога тако и приватнога права, и који је једно од најлепших обележја модерне државе, огледа се и у овим прописима немачког законодавца. С овога гледишта сасвим је умесно не допустити никога да своје право, и ако му је признато, врши искључиво у намери да другога шкоди или да га врши без икаквога обзира на интересе целине. Јер тиме се испољава пакост према својим ближњима, антисоцијални дух, против кога се мора модерно законодавство борити. Ко само из пакости да би своје суседу долазак светлости и чистог ваздуха спречио, на своје земљишту дигне грађевине, тај врши безобзирно своје право, и по немачком законнику може бити осуђен на накнаду штете (повратак у пређашње стање). Наравно да ово није могућно по нашем законнику. Нема спора да теорија, изложена у овим двама прописима немачкога законика, претпоставља виши културни ступањ једне заједнице, заједнице, чији чланови нису са свим огрезили у најгрубљем егоизму, већ у којој у велико доминирају, свесно и несвесно, алтруистичке мисли и осећаја. Сем тога, паметна примена тих законских прописа претпоставља и један узвишен судијски сталеж, који, свестан своје свете улоге, не подлеже партијским, рођачким и другим утицајима. Јер споменути пропис законски јесу нож са два сечива. У рукама непристрасних, незаинтересованих и паменитих судија они су моћно оружје, да се егоизам и безобзирно вршење права сузбије у границе, које ће омогућити свима члановима друштва задовољно заједничко живљење. У рукама судија пак, заражених партизанством, задахнутим мржњом, везаним рођачким и другим интересима, ти су законски прописи опасност по сигурност грађана у вршењу својих права. Интересантно је споменути, да су већина француских и талијанских писаца противници ових теорија немачкога законодавца. И одиста у земљама, као што су Италија и Француска, где је народ страсног и бујног темперамента и где социјални дух није тако дубоко продро у свест народну, нити обузео меродавне политичаре, велико је питање да ли би ова теорија била корисна по друштво.

С КОНГРЕСА ЗА ЗАШТИТУ ДЕЦЕ.

(наставак)

Казнени закон за малолетнике

О овоме питању говорили су скоро први правници и људи који су ствар дубоко проучавали. Главни је референт био др. Герчер, председник врховнога земаљског суда у Трсту. Он је најпре констатовао како је у погледу законодавства за малолетнике Аустрија изостала иза других напредних земаља. За тим је говорио о границама малолетства за осуде. Он предлаже 16-ту годину, пошто се пубертет развија у већине деце између 14-те и 16-те године. Он сматра кажњавање деце до 16-те године као посве некорисно, јер деца у тим годинама нису свесна казне. Па и после 16-те до 20-те године казне треба опрезно изрицати. Код малолетних не сме судија да суди само дело по себи какво је. Овде треба ценити и прилике у којима је дело учињено, субјективно стање малог кривца, његов живот, његово васпитање и средину у којој је он порастао. Тек према свему томе има се изрећи казна, јер кад се малолетни једном стрпа у казни завод, помеша са робијашима, он је, обично, за сва времена пропао.

У Америци дошли су на мисао да кривице малолетника испитају, да сврше сва саслушања и оцене све прилике под којима је кривица учињена, па не доносе пресуду, него пусте малолетника под погодбом, да ће му се казна опростити, ако се поправи; али ако поново згреша биће за обе кривице тада строго кажњен. Г. Герчер поменуо је то као новину о којој треба мислити.

Враћајући се на године за осуду тражи да се код кривца од 16 до 20-те године процењују све прилике, васпитање, друштво, искушења и воља, па тек после свега тога да суд решава: хоће ли се кривац казнити или ће се упутити на васпитање у завод за поправку. Овде у заводу може се кривац задржати до 24-те године.

У казненом законнику за малолетнике да се избришу ове казне: смрт, доживотна робија, полицијски надзор и друге понижавајуће казне. Условно отпуштање с робије и условна осуда имају се применити на малолетнике.

Малолетник може се осудити највише на 8 година затвора. Преко тог времена никако. Ну ако се раније поправи, има се његово име избрисати из књиге осуђеника.

Да би судије биле спремне за овакве пресуде, треба им још у школи на универзитету дати прилике да проучавају овакве ствари. Међу осталим захтева се да Психо — Патологија буде обавезан предмет за правнике и да се из њега мора полагати испит.

Професор Лефлер је говорио за границу између 14 и 18 година, с тим да се малолетнику поправка сматра као и да није био кажњен.

Једини је др. Олнер заступао 21-ву годину. Он је своје мишљење оснивао на

томе што грађански законик за пунолетство и по кривицама грађанскога законика тражи 21 годину. За што кривични закон да чини изузетак?

Проф. Пик из Прага заступио је такође ново гледиште, на име да се у кривичном законнику за малолетнике не говори ништа о годинама. Да се то остави процени суда. Они који суде нека и цене да ли и како треба кривца осудити. Ово је мишљење остало усамљено.

Интересантна је напомена г. Марковића из Граца, директора једног казног завода. *„Што мање казне, а што више накнаднога васпитавања.“*

Најзад је још др. Сајлер из Беча поменуо, да малолетнике не треба казнити за ове иступе: велеиздају, увреду величанства, сексуалне кривице у извесном добу, јер ово су кривице које малолетници не схватају. Кривице су по закону тешке, али то деца не знају. Он још помиње велику корист коју је учинило у овом погледу друштво за заштиту напуштене деце у Бечу. Оно је из бечке полиције и из судова узимало на поправку децу, која су осуђивана. Место да их полиција или суд шаљу у затвор, они су их давали друштву за напуштену децу. Тамо су она примљена и уведена у школе и радионице. Овај поступак показао је одличне резултате.¹⁾

С овим је завршен посао у секцији око казног закона.

Друга општа седница конгреса

Трећег дана, у среду 7. марта председник г. др. Бернрајтер отворио је другу седницу у сали универзитета у 2¹/₂ сата по подне.

У овој седници су референти реферисали шта је све у секцијама урађено. Референти су саслушани, али о њима није гласано. За нас је то било ново. Кад сам се распитао зашто се не гласа, одговорено ми је, да су то све чисто стручна и научна питања о којима може да решавају научари и то сваки по своме убеђењу и мишљењу, али никаква скупштина. Са свим исправно. Зар оно што је др. Рајхер пуних 27 година тешким трудом и дубоком студијом изнео у науци, да се сад надгласа у једној скупштини од 1800 душа. *„И замислите“*, рече ми један професор универзитета, *„да нешто гласају, па да за тезе г. д-ра Рајхера буде 800, а против 900 гласова, и тада има председник да објави, да је мишљење о старалачком васпитању, д-ра Рајхера конгрес одбацио. Та то би била брука.“*

С друге седнице конгреса послат је врло топао телеграм Цару, а прочитан је и телеграм што га је конгресу послао

¹⁾ У марту 1906. године Управа друштва за помагање и васпитање сиротне и напуштене деце по одобреном министра просвете и црквених послова почела је узимати из главне полиције београдске осуђене малолетнике, који су били осуђени због скитље или крађе. Она је узела у течају 1906. године 38 таква детета у Дом Сиротне Деце. Од тога броја 7 је утекло, а 31 још се налазе у Дому Сиротне деце и тамо уче занат. Међу том децом има данас одличне и честите деце. Резултати су и овде потпуно задовољавајући. Биће грех, ако се због материјалне оскуице овај посао напусти.

председник бечке општине др. Луегер из Ловрана.

Пошто су прочитани реферати, стављен је на дневни ред, предлог министарскога саветника г-др-а Шауера, који предлаже, да се припремни комитет огласи за перманентан-сталан и да се у целој земљи образују одбори који ће радити у циљу конгреса. Корист од овога очигледна је, јер ће ти одбори одржавати у животу идеје које је овде конгрес прокламовао, а они ће спремати земљиште за други конгрес. На то су изасланици из Прага, Брна и Салзбурга изјавили да су се њихови комитети већ конституисали као стални и да они желе да се и бечки одбор као стални прогласи.

Овај је предлог једногласно примљен.

За тим је председник дао реч председнику друштва за васпитање сиротне и напуштене деце из Београда. На што се осу громко живео. Ја сам за тим поздравео конгрес овим речима:

„Високоуважене Госпође и Господо,

Најпре вас молим за извињење ако не би мој изговор у језику био са свим тачан, јер овде не говорим мојим матерњим језиком.

За тим сам дубоко захвалан нашем високоцењеном председнику, који ми је не само одобрио да с овога места беседим, но ме је на то нарочито бодрио.

Допустите ми сад неколико речи о самој ствари.

Заштита деце, васпитање деце, брига за децу, све су то питања, која су интересовала највеће умове целога света, али која су још до данашњега дана остала нерешена. Доказ да стојимо још данас пред великим и тешким нерешеним проблемом.

Срећом то су све питања и прилике, која нису искључна својина једне нације или једне државе. Она, иду далеко преко свију политичких и географских граница. Ја о њима говорим као о питањима и приликама космополитичким.

Такви погледи на ове ствари довели су ме из нашега лепога Београда овамо.

Могу се Србија и Аустрија у политици и не слагати, али питања о заштити и васпитању деце не могу тиме ни у колико бити додирнута. Овде сви служимо само једној идеји, оној идеји која је вољна да помогне оним малишанима којима је обречено царство небеско на земљи. Тим малишанима, па били они Срби, Аустријанци, Французи, Немци, жртвујемо све наше силе, за њих смо пуна три дана с прегоревањем радили. Из овога плоднога рада, из нашега тродневнога рада који сам ја с дивљењем пратио, понећу собом кући користи и за мале напуштене и бедне српчиће.

Свакојако моја мала, као самостална Краљевина још млада отаџбина, нема ни приближно такве нужде у овом правцу, јер у целој земљи биће свега око 800 деце, које би требала помоћи, као што се овде захтева.

Ми имамо у Србији већ по неке установе које благотворно утичу у овом правцу.

Ја мислим на Дом Сиротне Деце, васпитни завод за сирочад, напуштену и морално посрнулу децу, у коме има места за 200 питомаца. Он је постао пре 27 година приватном иницијативом и сада располаже доста великом главницом.

Као што видите ми смо и тамо радили. Али како је то све мало и незнатно према ономе што је овде уређено, ја сам у последња три дана с дивљењем пратио шта је све само на конгресу урађено. Ишао сам још и даље. Благодарјећи љубавности с којим су ме свуда овде примили, ја сам у вашим заводима за заштиту деце и за васпитање напуштене деце, видео много лепих и корисних установа, које се могу и у нас применити.

По некада се овде ради нешто друкчије у овом правцу него у нас. Принципи нашега завода за васпитање почивају на основама што је могуће слободнога развјетка, те да из наших сиротана створимо слободне људе и способне раднике. Начело самосталнога рада и уздања у своју снагу (Leibshilfe) врши се до крајњих ситуација. Благодарјећи тим принципима могли су се наши дечади протурити кроз свет од Београда до Санфранциска и свуда су не само зарађивали насушни хлеб, но су у радничкоме свету вазда лепе положаје заузимали.

И све то свршавали смо тамо без икаква нарочита закона или законскога прописа. Од свега тога у нас ништа нема. То су тамошње прилике до сада подносиле.

Али за даљи рад у овом правцу требаће и нама нарочити закон о старалачкоме васпитању (Fürsorgeerziehung). С тога сам с особитим интересом слушао сјајне беседе, које су држане овде о новом законодавству за сиротну и напуштену децу у опште.

(свршиће се)

саопштио

Д-р Ник. Ј. Петровић

УПУТ ЗА ПОЛИЦИЈСКЕ И ОПШТИНСКЕ ВЛАСТИ

приредио Ђур. Ј. Ђорђевић
окружни начелник.

(НАСТАВАК)

Као што се из цитираних текстова види, г. Ђорђевић је просто преписивао г. Алимпића, па је тако и сам упао у једну погрешку, коју је случајно учинио и г. Алимпић, у оцени првога става § 13-ог.

Г. Ђорђевић је шта више отишао и даље, јер док је г. Алимпић рекао за први став да је без вредности, он је изречно рекао да „не важи“.

Међутим, не стоји ни једно ни друго.

Први став § 13. полиц. уредбе не одређује надлежност окружних начелника, него је он прописао поступак, како ће сви извиђати иступна дела, и наредио да то мора бити „с двојцом од чланова свога начелништва“.

У овом погледу овај § није измењен ни за једну јоту, и ако се у § 4. помињу окружне власти, а не окружни начелници.

Други став овога §-а одиста је замењен, односно укинут последњим ставом § 23. закона о уређењу округа и срезова.

Истичући ову погрешку у оцени става првог § 13. полиц. уредбе, ред би био, да се сада вратимо поређењу текстова код појединих §-а.

Али како би то заузимало простор листа на штету других написа, ми се морамо задовољити тиме, да на крају изнесемо још неколико примера, а сада да продужимо даље разгледање овога одељка.

Код § 30. полиц. уредбе г. Ђорђевић је ставио ову примедбу: „§ 30. (не важи)“.

Зашто не важи, г. Ђорђевић ништа не вели. Он овде изузетно није хтео да усвоји мишљење г. Алимпића, који вели: „Према данашњем уставу и закону о чиновницима грађанског реда, чиновници су у погледу одговорности по приватним тужбама изједначени са обичним грађанима“.

Међутим ми налазимо да и г. Алимпић и г. Ђорђевић греше, кад анулирају ову законску одредбу.

Греше због тога, што она регулисава надлежност власти за извиђај специјално оних кривица, учињених од стране поменутих органа, о којима говори III част. крив. закона, а казне се по званичној дужности, а не и оних, које се казне било по закону о чиновницима грађанског реда било као преступи и злочини по казном закону.

Да наведемо примере.

Општински суд одредио је среског писара, капетана или окружног начелника за суделује, било лично било откупом, у изради каквога посла, који се по чл. 20. под. б. и чл. 33. т. 5. и чл. 86. т. 9. зак. о општинама, врши снагом и средствима грађана једне општине.

Ни писар, ни капетан ни окружни начелник не изврше овај налог општинског суда, те тако наступи случај § 327. т. 3. кривичнога закона.

Настаје сада питање: може ли и сме ли општински суд узети ова лица на одговор за неизвршење његових наредба?

Даље: наступи који од случајева из § 329, 330, 335 т. 3, 4 и 5. и т. д. и опет настаје питање: хоће ли капетана и окр. начелника узети на одговор и казнити за ове иступе општински суд?

Ми одговарамо са не.

Ето за такве случајеве постоји § 30. Полицијске Уредбе и регулисава надлежност власти, јер се њиме хтео да одржи углед власти и да млађи не суди старијем.

За потврду овога нашега гледишта, ми ћемо изнети један случај из нашега правосуђа, изазван поводом повреде § 30. полиц. уредбе, од стране једнога општинског суда.

На име: суд општине дозничке узео је на одговор за неку иступну кривицу и казнио окружног начелника, наслањајући своје право на § 4. Полиц. Уредбе.

Начелник окружни, налазећи да је општински суд овим прекорачењем своје власти повредио § 30. исте уредбе, поведе кривичну истрагу против оних, који су суделовали у суђењу и оптужи их Првостепеном Суду.

Првостепени суд нашао је, да је општински суд прекорачио права своје надлежности и повредио наређења § 30. Полицијске Уредбе, те је уништио сву радњу општинског суда, а часнике општине ослободио одговорности само по томе основу, што су они, улазећи у оцену надлежности општинског суда, погрешно схватили своје право, дакле није било намере за кажњиво дело.

Оваква одлука одобрена је и од стране виших судова.

Као што се види, наређења уставна из чл. 28. нити су додиривала случај о коме говори § 30. Полиц. Уредбе, нити имају какве везе са њим, те га, по томе, нису могла ни укинути.¹⁾

Колико, пак, сам овај параграф правилно и до ститица регулисава ову надлежност, то би морало бити предмет другога расправљања и оцене.

За § 39. Полиц. Уредбе, г. Ђорђевић такође вели да не важи, јер је, вели замењен §-ом 39. кр. закона.

Ово међутим, не стоји, јер овај § 39. нити одређује величину казне, нити што друго, него у вези са § 38. Полиц. Уредбе упућује власти да ову у границама закона примењују блажије или строжије, према олакшавајућим или отежавајућим околностима.

Са овим задатком, овај § нити је у сукобу са § 39. и 40. кр. закона, нити са § 323, који предвиђа случај стицаја.

Код § 49. Полицијске Уредбе г. Ђорђевић вели: „В. § 315. 316. 317. и 318. казног законика којим се замењује овај § 49. пошто су они доцнијег порекла.“

Ако би неко сада веровао, да је све онако тачно, како г. Ђорђевић вели, онда би овај § одиста био непотребан у Полицијској Уредби.

Међутим, он нити је укинут нити иначе анулиран, него се чак разложно могло истаћи питање: да ли поменути §§ из казног закона, које г. Ђорђевић ређа, важе у свој потпуности својој, после измене овога § 49. која је учињена законом од 17. јануара 1904. године.

Паметно или не, али је законодавац мењајући овај § у 1904. години отворено казао, да он не сматра ову законску одредбу за укинуту, и она нема важности само у ономе своме делу, којим регулисава како ће се телесна казна заменити другом, јер је телесна казна укинута, а у свему осталом важи.

У осталом, ми радо признајемо, да би г. Ђорђевић био без ових погрешака, да је наше законодавство било на своме месту, па изречно одређивало: које одредбе из једнога закона ништи доношењем других закона. Али код нас се то ретко радило, него се онако генерално напомињало, да неће важити они закони, који су у противности са доцније донесеним, ма да извесне одредбе из ранијих нису уништене у целини него делимично.

¹⁾ Уредништво не дели ово мишљење г. Калајчићево, као још неке његове и г. Николићеве погледе у оцени г. Ђорђевићеве књиге. Своје мишљење о свему овоме уредништво ће изнети кад г. Калајчић заврши ову своју оцену.

Ове је то направило такву пометњу у нашем законодавству, да се сада скоро не зна: који закони важе, а који не.

Завршујући са текстом Полицијске Уредбе, г. Ђорђевић прелази на кривична дела по специјалним законима, понављајући, наравно, ону ранију своју грешку, како је Полицијска Уредба поступак за извињање и суђење кривичних дела по свима специјалним законима.

(наставиће се)

Димитрије С. Калајић.

ШПАНСКЕ ВАРАЛИЦЕ

ПОМОЋУ СОКРОВИШТА

од R. A. Reiss-a,

професора полиције на универзитету у Лозани.

Међу многобројним поступцима, које злочинци употребљују да би опљачкали публику, преваре помоћу сокровишта (à l'espagnole) неоспорно су најинтересантије, и то са више разних гледишта. Тако, пре свега, варалице ове врсте налазе још и данас масу жртава у целом свету, и ако новине скоро посеведневно публикују њихове преваре, и том приликом упозоравају публику да их се чува. Не мање је интересантна њихова организација, која представља права интернационална удружења злочинаца, као и начин њиховог рада, увек један исти, заснован на глупости, лакоумности, а често пута и на непоштењу жртве. Зато што је суштина ових превара у сокровишту, које се жртви открива по исплати незнатних трошкова, оне су и назване *преваре помоћу сокровишта*, а како се обично започињу и извршују у Шпанији, то их још називају и преваре à l'espagnole.

И ако су преваре помоћу сокровишта врло честе, ипак се врло ретко дешава да неко од њихових извршилаца буде осуђен. Ово с тога, што би жртве, обично странци, губиле и време и новац, подижући тужбе противу варалица из Барселоне и Севиље, а кад би ово и учиниле, рђаво организована шпанска полиција не би била у стању да пронађе праве кривце, који нису толико глупи, да се јављају са правим именом и домицилом. Остаје једино, да се ове варалице, помоћу веште кореспонденције, домаме у државу опљачканог и предаду месним судовима, што је пре кратког времена учинио један наш суграђанин. Захваљујући њему, две варалице ове врсте изведене су пред наш суд. Њиховом претресу присуствовали смо и ми у улози вештака, и том приликом прикупили огроман материјал о раду и организацији њиховог удружења. Материјал овој није без интереса ни за криминологију у опште, ни за практичну полицију напосе, те стога га, по одобрењу суда, и предајемо јавности. У њему има и таквих докумената, који до сада нису публиковани, те ће у толико бити интересантнији са криминалистичке.

* * *

Преваре помоћу сокровишта нису тако нове ствари као већина данашњих пре-

вара. Клица њихова налази се још крајем XVIII века међу притвореницима у Бисетри. Говорећи о овим притвореницима и њиховим обичајима у 1797. год. познати *Видок* у својим *Мемоарима* (Paris, 1828.) вели ово:

„С друге стране, разузданост притвореника и поквареност чиновника ишле су толико далеко, да су се у затвору јавно удешавале преваре, које су се извршивале на пољу, ван затвора. Помињем само једну од ових операција, јер она најбоље показује лаковерност глупака и дрскост притвореника. Пошто су се претходно снабдели адресама богатих личности из провинција од новодошавших притвореника, они отпочеше писати тако звана *јерусалимска писма* (argo) која, у главном, беху ове садржине:

„Господине,

Ви ћете, без сумње, бити изненађени кад примите ово писмо од једног непознатог, који вас моли за услугу, али ме жалосан положај, у коме се налазим, приморава да се обратим за помоћ часним људима, да не би сасвим пропао. Слушајући о вама много доброг, ја се ни најмање не устручавам да вам поверим моју ствар. Као лични служитељ маркиза... емигрирао сам с њим заједно. Да не бисмо побудили сумњу, путовали смо пешце. Ја сам носио багаж, у коме се налазила и једна касета са 16.000 динара у злату и дијамантима пок. маркизе. Трбало је још мало, да да се придружимо војсци, али однекуд сазнаше за нас, и послаше једно одељење добровољаца да нас гони. Видећи их где нам се све више приближују, господин маркиз ми нареди да бацам касету у једну оближњу, дубоку бару, да нас њено присуство, на случај да будемо ухваћени, не би издало. Намеравао сам, да се идуће ноћи вратим на ово место и извадим касету из баре, али нас је потеря тако ревносно гонила, да смо морали мислити само на бегство. У иностранству је г. маркиз примио неку малу новчану потпору од принца... али како је ова убрзо утрошена, он ме посла да извадим касету из баре. Био сам у толико сигурнији да ћу је наћи, што смо ја и маркиз одмах сутрадан по бацању касете били направили по сећању план околине, у којој се бара налазила. Вратих се у Француску и доспех, без икаквих неприлика, до села... које је до места у коме се налазила бара са касетом. Ви познајете врло добро ово село, пошто је оно удаљено свега три до четири миље од ваше резиденције. Док сам ја премишљао како ћу најбоље испунити моју мисију, задеси ме велика несрећа. Гостионичар, код кога сам био одсео, опасан јокобинац и купац народних добара, опазив моју забуну једном приликом кад ме је понудио да пијем за срећу републике, ухапси ме као сумњивог. Како при себи нисам имао никаквих исправа, а при том сам, по несрећи, налио на једну индивиду-у, окривљену због напада на дележанса, то ме почеше слати из затвора у затвор, да би ме тобож суочили са саучесницима. Тако сам најзад приспео у Бисетр, у чијој се болници налазим од пре два месеца.

У овом очајном положају, а сећајући се да сам о вама слушао од једног сродника мога господара, који има имања у вашем кантону, ја вас молим, да ми одговорите: хоћете ли ми учинити услугу да извадите касету о којој је реч, и да ми дате један део новца, који се у ној налази. На овај начин ја бих могао подмити моје најнужније потребе и платити мога браниоца, који ми диктира ово писмо и уверава ме, да се са неколико поклона могу ослободити.

Примите, господине, и т. д.

Од стотину ових писама, на двадесет увек долажаху одговори. Провинцијалци, који обично беху присталице старог реда, већином одговараху да пристају на предлог. Одмах после ових одговора долазило је друго писмо тобожњег личног служитеља, у коме извештаваше новог *аријатеља*, да је у болници zaloжио, за скромну суму, свој куфер, у чијој се тајној прегради налази план околине у којој се налазила бара са касетом. После овог другог писма новац је падао као плева; било их је, који су примали по 1200—1500 динара. Поједини провинцијалци, хоћећи да се покажу и сувише паметни, долазили су лично у Бисетр, где су добијали план који их је водио кроз мистериозне шуме које су, као у средњевековним романима, увек бежале испред њих. И сами парижани нису остали поштеђени; познат је случај са трговцем чоје из улице *„Prochaines“*, који је срушио један свод моста *„Pont - Neuf“*, верујући да ће под њим наћи дијаманте грофице Bouillon.“

(наставиће се)

Archives d'Anthropologie criminelle,
№ 164—166, 1907. год.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

На питање општине биновачке актом Бр. 731, одговара се, да она треба да купи општински прирез по одобреној стопи у буџету, без обзира на то, што би тада позиција општинског приреза била већа за 15.59 дин. него што је буџетом одобрено, а што долази отуда, што је непосредни порез за ову годину увећан, па да тај вишак покаже и у рачунима, износећи од куда он долази.

II.

Суд општине драчићке, актом својим Бр. 2252, пита:

„По § 15 и 16. Полиц. Уредбе, пресуде и решења општинских судова, донесена по иступним делима, разматра и решава првостепен суд.“

Наслањајући се на ово наређење, суд је послао првостепеном суду све жалбе, изјављене на његове пресуде и решења, али је дежурни судија вратио све то натраг, јер, вели, он није надлежан по § 511. грађ. суд. поступка да ове послове ради, пошто је био судски одмор.

Акт судије завршава се речима: „то се враћају нерасмотрена акта на даљи закони рад.“

Суд не зна за други закони рад, него да све ово врати првостепеном суду и тако ће и урадити, али моли да му се и овим путем каже, да ли је овакав рад судије правилан или не?»

— На ово питање одговарамо:

Ако је дежурни судија налазио, да он није надлежан за разматрање ових пресуда и решења, него суд, он је требао задржати све те акте у суду и чекати на почетак судскога рада, па предати колегијуму на решење, а не да враћа акта „на закони“ рад и прави забуну, кад другога законог рада не може бити.

III.

Суд општине клатичевачке, актом својим од 3. априла ове год. Бр. 751. пита:

»§ 14. грађ. суд. поступка гласи: „тужитељ који је тражио забрану или задржање дужника, дужан је за 3 дана, од кад му је тражење уважено, дати тужбу“.

Ако то не учини и т. д.“

По § 386. овај се рок пење на 15 дана.

Како између ова два законска прописа има разлике у подношењу тужбе и роковима, то се моли уредништво за обавештење: по коме ће се, од ова два законска прописа поступити код општинских судова при примању тужаба за правдање стављених забрана?»

— На ово питање одговарамо:

За правдање забрана код општинских судова важи наређење из § 14. грађ. суд. поступка, као што се види и из самога наслова главе прве.

§ 386. говори о поступању код првостепених судова.

IV.

Суд општине доњо-матејевачке, актом својим од 6. априла ове године Бр. 625. пита:

»1. Многи општински судови па и овај (претходници овога), вршили су преносе права сопствености непокретних имања по тапијама у вредности до 100 динара, и издавали купцима тапије, проглашавајући их за сопственике имања.

За овај рад наплаћивали су таксу од 3 динара у корист општинске касе.

Моли се уредништво за обавештење:

Да ли су општински судови надлежни да врше пренос до 100 динара, и да ли тапије, које су они издали, вреде кад нису потврђене првостепеним судом;

Вреде ли нарочито онда, кад су потврдили тапију и за оно имање, које се по § 471. грађ. суд. пост. не може отуђити, и да ли има какве одговорности до часника, који су тапију потврдили?»

— На ово питање одговарамо:

Тапије, непотврђене првостепеним судом, немају ону правну важност, коју тапијама даје Височајне решење од 13. јула 1850 г. ВЛ 1197.

Докле се између купца и продавца могу узети као доказ о постојању уговора о продаји и куповини, дотле према трећем немају никакве вредности.

У случајевима § 471. оне немају никакве вредности ни за купца.

Часници, који потврде тапију не могу одговарати, јер су они дужни да је по-

тврде, а хоће ли купац пристаги само на потврду општ. суда, то је његова ствар.

Она напомена у потврди, да се купац уводи у господарство, безначајна је.

У случајевима кад продавац нема довољно имања, а суд тврди пренос по уговору, онда су часници одговорни.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

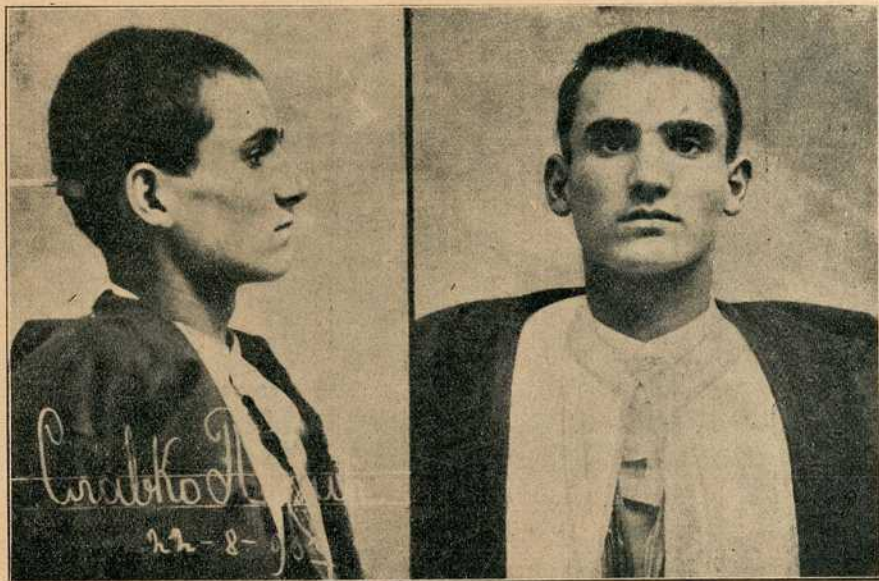
ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Хајдучија у округу пожаревачком. —

Крајем априла месеца текуће године, под утицајем алкохола, одметнули су се од власти Сава Перић, бив. осуђеник, из Сиракова и

и Сава и Драгутин хајдуковали су по округу пожаревачком са још четири човека, који су им се придружили, али за које се није могло тачно утврдити ко су. Поред све новике од стране штампе, у целом хајдуковању ових људи не може се наћи много крвожедних дела, међу тим било је у штампи мноштво измишљених дела, само да би се омаловажила акција власти противу хајдука.

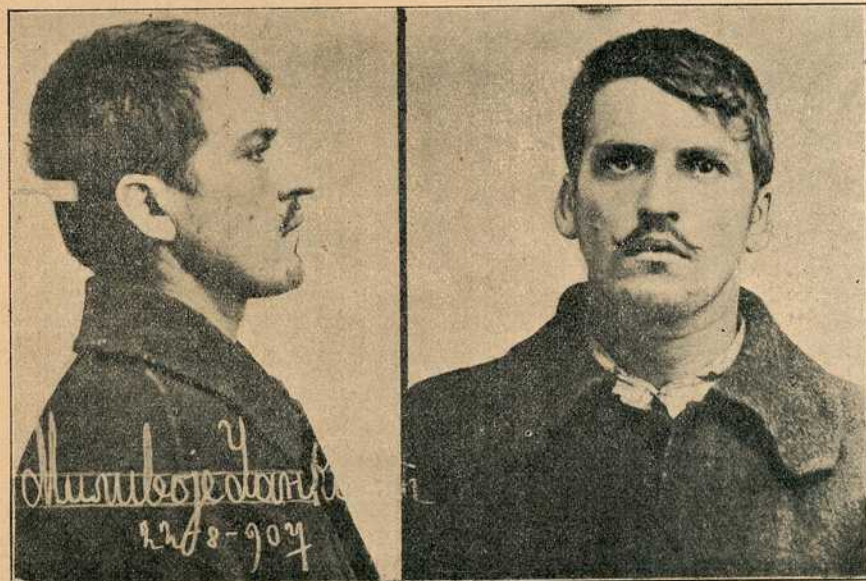
Сва повика на немарљивост полицијских власти потпуно је била безразложна, јер је рад власти био неуморан и беспрекоран; само јатаковање људи у које грађанство никад не би могло посумњати да су јатаци, омогућава хајдучију, а осујећава сваки рад и најбољу вољу власти да томе злу један пут стане за врат. То се најбоље показало приликом ове хајдучије, у којој су ухваћени као јатаци многи до тада угледни сељани, па и представници

Драгутин Јовановић, некадањи жандарм, из Курјача, у срезу рамском, и почели су вршити разна разбојништва. То је дало повода, да их начелство округа пожаревачког, објавом својом од 11. маја т. г. Бр. 7450 позове да се у року од 20 дана предаду најближој полицијској или

општинских власти. Кад је пак, власт тачно дознала где су хајдуци, полицијски органи, сви без разлике, умели су се заложити, те су и успели, да се хајдуци униште и саучесници њихови похватају.

Да би рад власти био усресређен и да би

судској власти, а кад то нису учинили, начелство их је решењем својим од 6. јуна т. г. Бр. 9250 огласило захајдуке.

Од тога времена, па све до 15. августа т. г.

се што пре успело у хватању хајдука, господин министар унутрашњих дела, решењем својим од 13. августа т. г., одредио је инспектора г. Драгутина Тодорића, да у име његово из-

даје потребна упутства и наредбе полицијским и општинским властима ради хватања хајдука у округу пожаревачком.

Већ 14. августа г. Тодорић је био у селу Мајиловцу, које је центар среза рамског, у коме су се хајдучи највише бавили. Радован Богић, бив. потајник општине куманске доставио је начелнику среза рамског, да је неки Миливоје Јанковић отишао у Пожаревац, по свој прилици да купи хајдучима муницију и остале потребе, те се услед тога начелник среза рамског са потером направио у селу Куманима, и инспектор г. Тодорић отиде тамо и предузме руковање радом, који је крунисан успехом. Похватали су: Миливоја Јанковић, Ђура Стан-

ковић. Изјавили су и то, да је с њима, сем хајдука Саве и Драгутина, учествовао у хајдучији и Слава Перић, брат хајдука Саве.

Истрагом је утврђено, да су хајдучи заиста тога дана и раније били у Миливојевој кући — све до доласка потере, и да су их о њеном доласку известили председник општине куманске Михаило Мишић и одборник Павле Маринковић, те су тако неопажени могли утећи у густу мрак.

Разуме се, да су још исте ноћи похашени и ти «красни» општински представници заједно са још неким јатацима из Мајиловца.

У зору 15. августа дошао је г. Благоје Јевтић, учитељ сираковачки, ка г. Тодорићу,

стао на предлог да их одведе својој кући, но изјавио је и то, да хоће он са својим оцем да побије хајдуке и у том циљу захтевао је да му се пошаље морфијума за успављивање.

Љубомир је учинио по обећању: одвео је хајдуке у своју кућу, и тада је добио и тражени морфијум, но под условом, да потера буде у близини његове куће, како би их она побила, у случају да Љубомир у томе не успе.

Потера је у први сумрак била распоређена, и у 9 сати увече, на уговорено место, код сеоског гробља, дошао је учитељ г. Јевтић и известио г. Тодорића, да је пропала ствар са тровањем хајдука, пошто је хајдук Сава први окусио чорбу и услед њене горчине посумњао у тровање. Потрзао је и оружје на Љубомира, али је маги овога изгладила распри, објаснивши, како је случајно заборавила да извади жуч из кокошке; да би разуверила хајдуке, одмах је просула чорбу и понудила их куваним и печеним месом, те се тако умире хајдучи и по вечери легну да спавају.

Тада су укућани побегли из куће, коју је потера опсела са свих страна и одмах је почела плотунима нападати. Кад је избачено 300 до 400 метака, позвани су Сава и Драгутин да се предаду, но они одговореше плотуном. Затим је продужено пушкарање и после два сата позвани су понова да се предаду и избацили су из куће три пушке; но кад су им затражене и остале три пушке (јер се знало да имају код себе шест пушката); то нису хтели учинити, већ су наставили пушкарање. У то време убијени су хајдучи Сава и Драгутин; њих је мртве показао брат Савин — Слава, и тада се, рањен, предао потери.

На тај је начин учињен крај хајдучији у округу пожаревачком, захваљујући г. Благоју Јевтићу, учитељу, и полицијским органима, а међу њима на првом месту г. Драгутину Тодорићу, инспектору Министарства унутр. дела.

Уредништво износи фотографије хајдучких саучесника: **Славе Перића**, из Сиракова, **Миливоја Јанковића**, **Ђуре Станковића** и **Миленка Станојловића**, из Кумана, и препоручује свима полицијским и општинским властима, а приватне моли, ако би што знали о ранијим делима ових разбојника, да о томе извести начелника округа пожаревачкога или Министарство унутрашњих дела с позивом на ПБр. 15081.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

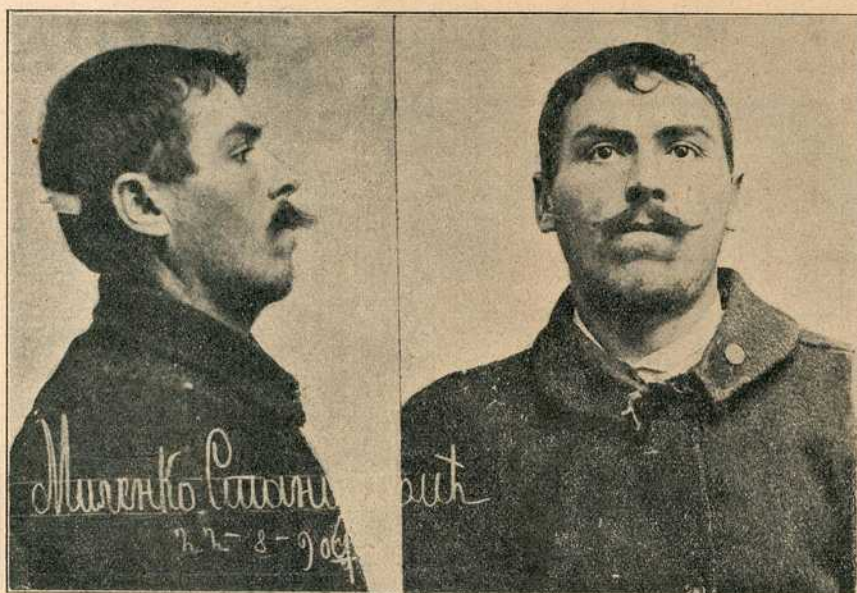
Ноћу између 21. и 22. ов. м-ца непознати крадљивци обили су судницу општ. Адранске и из исте украли две пушке модела 80. под нумером 5428 и 357. Скреће се пажња свима полицијским и општинским властима, а и приватни се моле, да при појави ових крадених пушката одмах извести начелника среза жичког с позивом на акт Бр. 14008, или Управу града Београда с позивом на Бр. 35233.

Ноћу између 26. и 27. тек. м-ца непознато лице нападо је на стражара код XII. пешад. пука Цара Лазара, у Крушевцу, и отело му брзометну пушку. Пушка је без ножа, а под нумером 81667. Начелство округа крушевачког депешом Бр. 8078 моли за најживље трагање за отмицаром и отмицом.

ковић, бив. робијаш, и Миленко Станојловић, из Кумана, — лица, која су учествовала у разбојништвима, која су хајдучи Сава Перић и Драгутин Јовановић извршили у Осинаовици, Сараорцима и Крљеву, и која су се борила са потером код Александровца у срезу пожаревачком, и код Триброда у срезу рамском.

инспектору, и известио га, да су хајдучи, бежећи од потере, у зору дошли у виноград Љубомира Богдановића, земљоделца из Сиракова, као и то, да је Љубомир истога часа о томе известио г. Јевтића и умолио га да о томе извести потеру. Виноград Љубомиров је на једном вису, те је тако незгодан терен, да их потера

Саслушани саучесници одмах су све до суднице признали; признали су и то, да су хајдучи били у Куману, у кући поменутога Миливоја Јанковића од 28. јула све до 14. августа т. г., када су побегли пут Малега Цр-

ту нападне, и Љубомир, који је и раније при- мао хајдуке у своме винограду и кући, обећа г. Тодорићу, преко г. Јевтића, да ће хајдуке одмамити на друго место и проказати их да их власт убије. Љубомир је, преко г. Јевтића, при-